

Sigiliu oval care, în cazul de față, a autentificat cele două documente emise de Episcopia Râmnici, în anii 1844 și 1845. Sursa: Arhivele Naționale Istorice Centrale.

Laurențiu-Ştefan SZEMKOVICS

SIGILIUL EPISCOPIEI RÂMNIC IMPRIMAT PE DOUĂ DOCUMENTE, EMISE ÎN 1844 ȘI ÎN 1845

La Arhivele Naționale Istorice Centrale din București, în fondul „Mănăstirea Dintr-un Lemn”, se află, printre altele, două documente, scrise în limbile română, cu caractere chirilice și în slavonă. Primul, cu nr. 576, emis la București, în 4 septembrie 1844¹, este porunca lui Neofit, arhiepiscop și mitropolit al Ungrovlahiei, către stareța Mănăstirii Dintr-un Lemn, din județul Vâlcea, ca: să trimită la Episcopia Râmnici, prin protopolul local, lista tuturor maicilor și surorilor care se aflau în mănăstire; să nu mai permită ieșirea din mănăstire a vreunei maici sau vreunei surori, decât „pentru vreo trebuință binecuvântată a mănăstirii” și „atunci să i să dea înscris la mâna supt iscălitură și pecetea² mănăstirii”; să nu mai primească „nici o călugăriță sau soră dintr-altă parte”; să nu mai călugărească pe cineva sau să dea cuiva cin³ monahicesc fără ca să ia în scris, pentru fiecare, voie și slobozenie de la Episcopia de mai sus; să dea raportul „dacă vreuna să va arăta cu purtare rea și

va fi trebuie să o scoată din mănăstire”; să citească această poruncă „în auzul tuturor maicilor și surorilor, ca să o știe și să o cunoască, spre a fi întocmai următoare”. Cel de-al doilea document, cu nr. 140, emis, de asemenea, la București, în 26 martie 1845⁴, este o altă poruncă a lui Neofit, arhiepiscop și mitropolit al Ungrovlahiei, tot către stareța Mănăstirii Dintr-un Lemn, din județul Vâlcea, ca să grăbească „trimiterea cerutei liste de numărul maicilor aflate în acea mănăstire, după izvodul ce s-a trimis”.

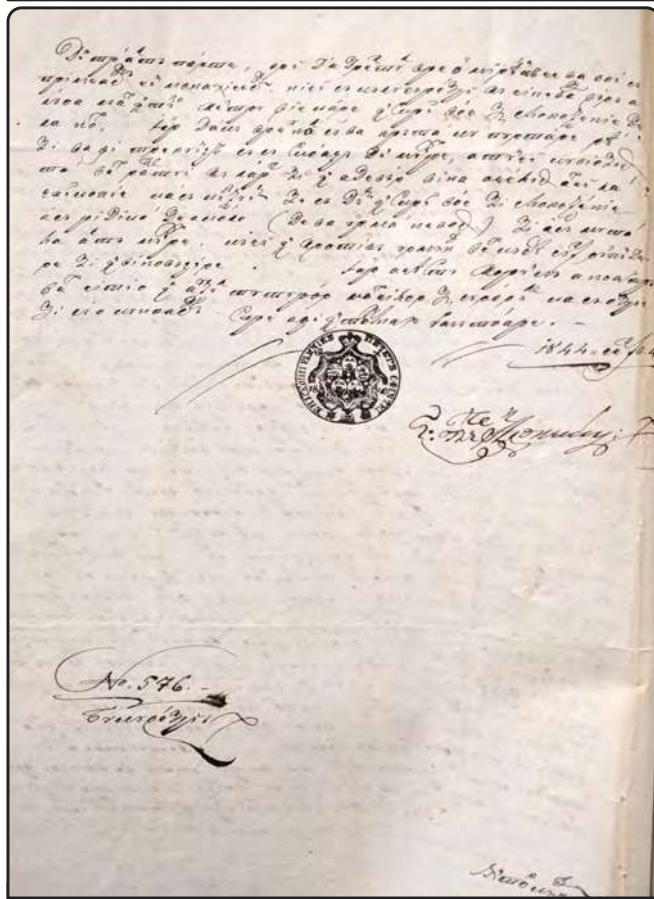
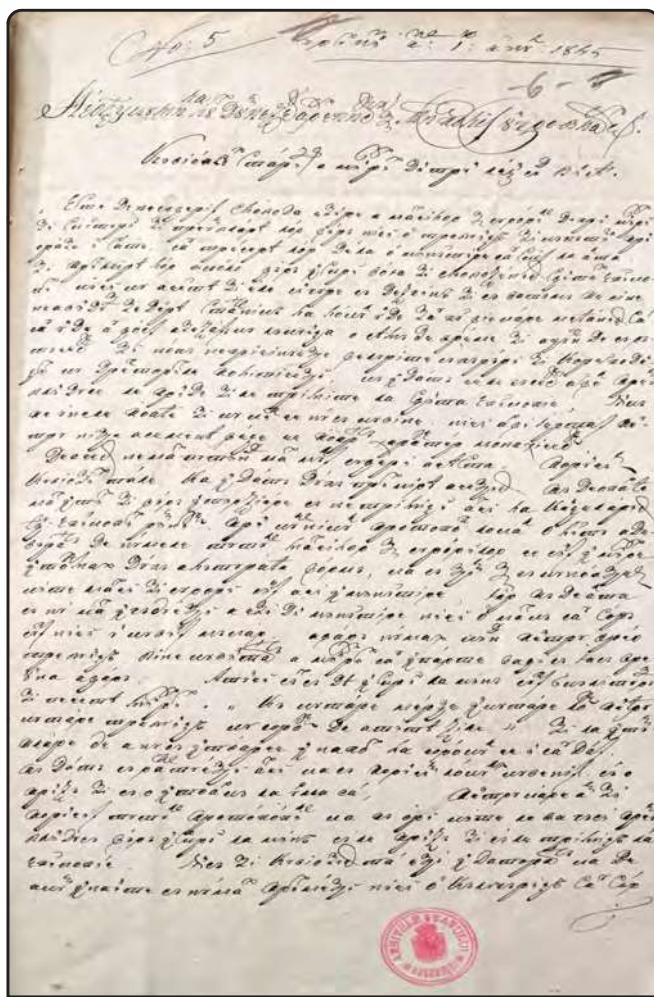
Documentele sunt validate cu un sigiliu oval (33 x 30 mm), având în câmp⁵ stema⁶ Episcopiei Râmnic – un scut oval, mai mare, încărcat⁷ cu alte cinci scuturi ovale, de dimensiuni mai mici, așezate în pentagon (unul sus, două pe flancuri și două în partea de jos) și acolate⁸, care cuprind stemele cu inițialele județelor (scrise în limba română, cu caractere chirilice): *Mehedinți* – deasupra unei terase, o insectă, redată în fascie⁹, în poziție conturnată¹⁰, cu ambele aripi deschise, cu o infățișare hibridă între albină și fluture, accentuată mai mult în favoarea ultimului, cu două antene spiralate la extremități, identice cu cele care aparțin lepidopterelor, MD; *Gorj* – pe o terasă, un cerb în salt spre stânga, GR¹¹; *Vâlcea* – pe o terasă, un poștalion spre stânga, VL¹²; *Romanăți* – pe o terasă, un snop de grâu dispus în pal¹³, RM¹⁴; *Dolj* – un pește conturnat deasupra unei ape, DL; între scuturi, la exterior, cinci stele¹⁵, iar la interior, altele două (1:1), toate cu câte opt raze. Compoziția heraldică este înconjurate de raze, poziționate în octogon cu laturile concave, deasupra căror se află mitra episcopală de la care pornesc, în jos, două omofoare ondulate, terminate cu franjuri, din ale căror convexități superioare ies, în bandă¹⁶ și în bară¹⁷, cârja (la dextra) și crucea (la senestra). De partea de jos a compozitiei atârnă două engolpioane (pe flancuri) și o cruce (pe centru), primul engolpion prins cu șiruri de mătănii, iar celealte două cu panglici; pe flancuri, sub omofoare, anul: 18 - 40. În exergă¹⁸, mărginită la exterior de un oval liniar, legenda scrisă în limba română, cu caractere chirilice: † PECETEA SFINTEI EPISCOPII RÂMNICU. Anul din câmp semnifică faptul că matricea sigilară, cu ajutorul căreia a fost imprimat acest sigiliu pe cele două documente, a fost confectionată în 1840.

La prezentele documente, cuvintele au fost transscrise ca în text, iar cele slavone au fost transliterate cu caractere latine.

I. Neofit, cu mila lui Dumnezeu, arhiepiscop și Mitropolit Ungro-Vlahiei.

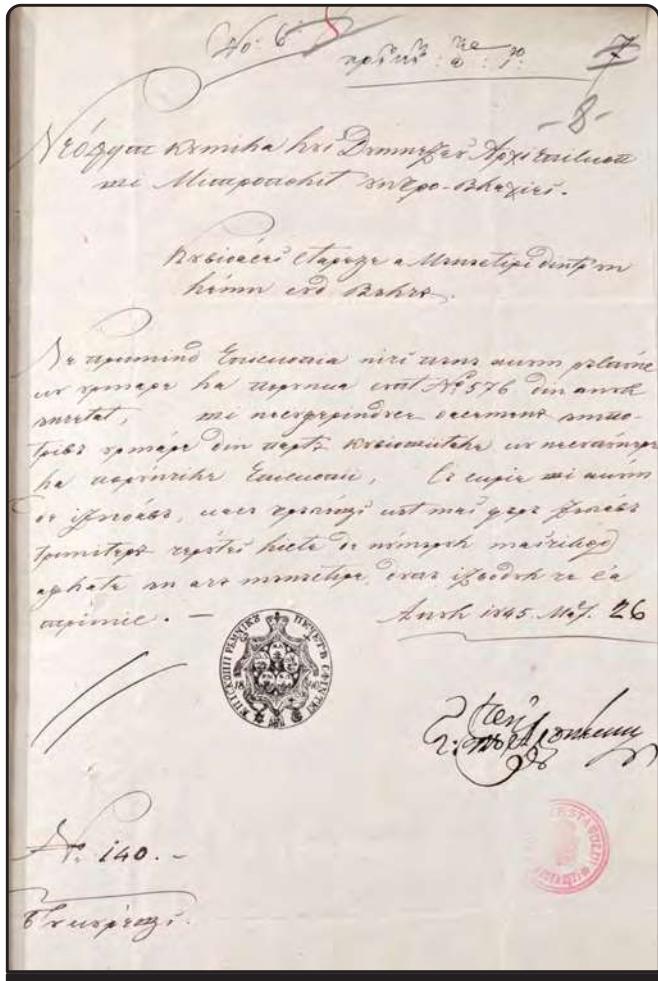
Cuvioasei Starete a Mănăstirii Dintr-un Lemn, sud¹⁹
Vâlcea.

Este de nesuferit sloboda esire a maicilor și

Documentul emis la Bucureşti, în 4 septembrie 1844 (faţă şi verso).

Sursa: Arhivele Nationale Istorice Centrale.

Documentul emis la București, în 26 martie 1845.

Sursa: Arhivele Naționale Istorice Centrale.

surorilor de prin mănăstiri și schituri și preumblarea lor fără nici o trebuință și căpătuiu prin orașe și sate, sau trecerea lor de la o mănăstire sau schit la alta și primirea lor acolo fără înscriș voia și slobozenia Sfintei Episcopii. Căci, cu acestea și ele singure să dezbină și să vatămă pe sine, neavându-și sederea statornică la locul unde și-au pus fiecare metania sa sau unde au fost aşezate cu locuința o seamă de vreme și ajung de să rătăcesc. Si noaă ne pricinuiește felurite supărări și corespondenți cu drepturile politicești, că îndată ce le găsesc astfel preumblându-se, le prende și le trimită la Sfânta Episcopie. Încă pe unele poate și cu chip ce nu să cuvine, nici ar fi iertat pentru niște asemenea fețe ce poartă caracter monahicesc.

De aceea, nemaiputând mai mult suferi, aceasta poruncim cuviosii tale, ca îndată după primirea acestia, pă de o parte, mai întâi și fără întârziere, să ne trimiți aici la canțelaria Sfintei Episcopii Râmnic, prin cucernicul protopop local, o listă adevărată de numele tuturor maicilor și surorilor ce sănătă mănăstire întocmai după alăturata formă, ca să știm și să cunoaștem câte maici și surori sănătă aci în mănăstire, iar pă de alta să nu mai îngăduiești a ești din mănăstire nici o maică

sau soră supt nici un cuvânt măcar, afară numai când pentru vreo trebuință binecuvântată a mănăstirii sau în parte va fi să iasă vreuna afară, atunci să i să dea înscriș la mâna supt iscălitură și pecetea mănăstirii „că cutare merge în cutare loc, pentru cutare trebuință, cu soroc de atâtea zile”. Si, la întâmplare, de a nu să întoarce înapoi la sorocul ce i s-au dat, pă dată să raportuești aici, ca să poruncim locul cuvenit, să o prinză și să o întoarcă la urma sa. Pentru care, am și poruncit tuturor protopopilor ca, pă oricâte le va găsi preumblându-să fără înscriș la mâna, să le prinză și să le trimiță la episcopie. Însă și cuviosia ta ești îndatorată ca de acum înainte să nu mai primești nici o călugăriță sau soră dintr-altă parte, ori de dreptul spre o mireancă ce va voi să primească cin monahicesc, nici să călugărești pă cineva, fără a luoa mai întâiu pentru fiecare în scris voe și slobozenie de la noi. Iar dacă vreuna să va arăta cu purtare rea și va fi trebuință să să scoată din mănăstire, atunci cuviosia ta vei raportui, pă larg și în adevăr, vina aceleia aici la episcopie, ca să chibzuim și să dăm în scris voe și slobozenie a să ridica de acolo (de la urma nevoie) și a să muta la altă mănăstire. Căci înpotrivă urmând, vei cădea supt răspundere și învinovalire. Iar această poruncă a noastră vei citi-o în auzul tuturor maicilor și surorilor, ca să o știe și să o cunoască, spre a fi întocmai următoare.

1844 septembrie 4.

Nº 576.

București.

II. Neofit, cu mila lui Dumnezeu, arhiepiscop și Mitropolit Ungro-Vlahiei.

Cuvioasei Starete a Mănăstirii Dintr-un Lemn, sud Vâlcea.

Neprimind Episcopia nici până acum răspuns cu urmare la porunca supt Nº 576 din anul încetat, și nesuferindu-se o asemenea împotrivă urmare din partea cuviosii tale cu nesupunere la poruncile Episcopiei, să scrie și acum de iznoavă, ca să grăbești, cât mai fără zăbavă, trimiterea cerutei liste de numărul maicilor aflate în acea mănăstire, după izvodul ce s-a trimis.

Anul 1845, mart. 26

Nº 140.

București.

THE SEAL OF THE RÂMNIC DIOCESE PRINTED ON TWO DOCUMENTS ISSUED IN 1844 AND 1845

Abstract: This article analyzes, using sigilography, heraldry and paleography, the seal that authenticates

two documents issued by Neophyte, archbishop and metropolitan of Ungrovlahia, for the abbess of Dintr-un Lemn Monastery, Vâlcea County, in 1844 and 1845.

Keywords: seal, Râmnic Episcopate, Dintr-un Lemn Monastery, documents, heraldry.

NOTE

- [1] Arhivele Naționale Istorice Centrale, Mănăstirea Dintr-un Lemn, dosar nr. 19, fila 6.
- [2] Pecete (sigiliu) = amprentă rămasă pe suportul documentului (în ceară, hârtie, soluție de aur, tuș sau fum) în urma aplicării matricei sigilare ce poartă o emblemă și un text menit să individualizeze posesorul; sigiliul este principalul mijloc de garantare a secretului și de asigurare a autenticității actului; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei. Arhivistică, cronologie, diplomatică, genealogie, heraldică, paleografie, sigilografie*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1982, pp. 213-218.
- [3] Ordin preoțesc sau călugăresc.
- [4] Arhivele Naționale Istorice Centrale, Mănăstirea Dintr-un Lemn, dosar nr. 19, fila 8.
- [5] Câmp sigilar = suprafață pe care se gravează emblema și legenda unui sigiliu; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 71.
- [6] Stemă = elementele distinctive și simbolice care alcătuiesc blazonul unei persoane, instituție sau stat, exprimând atributele sale; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, pp. 222-223.
- [7] Încărcat = termen care indică faptul că într-o piesă heraldică sau plasat una sau mai multe mobile; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 146.
- [8] Acolat = două mobile plasate una lângă alta; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 12.
- [9] Fascie (brâu) = piesă onorabilă a scutului obținut prin trasarea a două linii orizontale în centrul scutului; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 186.
- [10] Contournat = se spune: 1) despre animale sau despre capete de animale care privesc spre stânga scutului; 2) de chevron atunci când vârful este întors spre partea stângă a scutului; W. Maigne Abrégé méthodique de la science des armoiries suivi d'un glossaire des attributs héraldiques, d'un traité élémentaire des ordres des chevalerie et de notions sur les classes nobles, les anoblissements, l'origine des noms de famille, les preuves de noblesse, les titres, les usurpations et la législation nobiliaires, Paris, Garnier frères, Libraires-Éditeurs, 1860, p. 229.
- [11] Laurențiu-Ştefan Szemkovics, *Stema județului Mehedinți și alte șaptesprezece steme județene în câmpul matricei sigilare a lui Gheorghe Dim. Bibescu (1843)*, în „Cronica de Severin”, anul XI, nr. 354, 15 februarie 2022, p. 4.
- [12] Laurențiu-Ştefan Szemkovics, *op. cit.*, p. 4.
- [13] Palul = piesă onorabilă a scutului obținut prin trasarea a două linii verticale în centrul scutului; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 186.
- [14] Laurențiu-Ştefan Szemkovics, Maria Dogaru, *Tezaur sfragistic românesc. I. Sigiliile emise de cancelaria domnească a Țării Românești (1390-1856). Trésor sfragistique roumain. I. Les sceaux émis par la chancellerie princière de la Valachie (1390-1856)*, Ars Docendi, București, 2006, p. 50.
- [15] Stea = simbolul manifestării centrale a luminii, a focarului unui univers în expansiune; steaua cu opt raze simbolizează creația, încă terminată și deci imperfectă, dar pe cale de a se îndeplini; Jean Chévalier, Alain Ghéerbrant, *Dicționar de simboluri. Mituri, vise, obiceiuri, gesturi, forme, figuri, culori, numere*, vol. 3 (P-Z), Editura Artemis, București, 1995, pp. 257-264.
- [16] Banda = piesă onorabilă a scutului realizată prin trasarea a două diagonale din colțul drept superior spre colțul stâng inferior, formând o fașie ce este reprezentată în alt smalt decât câmpul. Conform cerințelor artei heraldice, banda trebuie să ocupe circa 1/3 din suprafața scutului; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 52.
- [17] Bara = piesă onorabilă a scutului alcătuită prin trasarea a două diagonale ce unesc colțul stâng superior cu colțul drept inferior, obținându-se o fașie ce este reprezentată în alt smalt decât câmpul. Conform normelor heraldice ea trebuie să ocupe 1/3 din suprafața scutului; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, pp. 52-53.
- [18] Exergă = spațiul de la marginea câmpului sigilar, de obicei cuprins între două sau mai multe cercuri (ce pot fi liniare, șururate, perlate etc.), în care se gravează textul legendei; *Dicționar al științelor speciale ale istoriei*, p. 111.
- [19] Județ.